

ZADÁNÍ PRO NPI ČR

REVIZE RÁMCOVÉHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU PRO ZÁKLADNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Materiál k projednání s rozpravou
Č. j.: MSMT-21618/2022-5

Zadání pro NPI ČR - Revize Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání

Autoři: Mgr. Jan Berki, Ph.D., RNDr. Dominik Dvořák, Ph.D., PhDr. Martin Chvál, Ph.D., Mgr. Jan Jiterský, Ing. Tomáš Kuba, Mgr. Tomáš Pavlas, doc. RNDr. Jana Straková, Ph.D., Ondřej Šteffl, RNDr. Kamil Ubr, prof. PhDr. Arnošt Veselý, Ph.D.

OBSAH

1. Obecná část a formát Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání	3
2. Vzdělávací obsah	3
2.1 Aktualizace, redukce a pojetí vzdělávacího obsahu	3
2.2 Formulace očekávaných výstupů	4
2.3 Klíčové kompetence a gramotnosti, průřezová témata	5
3. Uzlové body	5
4. Rámcový učební plán	5
5. Modelové školní vzdělávací programy	6
Seznam použitých zkratk	7

Úvod

Tento dokument (Zadání pro NPI ČR) navazuje na Strategii vzdělávací politiky ČR do roku 2030+ (S2030+)¹ a Hlavní směry revize RVP ZV (HSR RVP ZV)². Zadání, která explicitně neřeší tento dokument, plynou ze zadání uvedených v HSR RVP ZV. Pokud následující text zadání upřesňuje či je s HSR RVP ZV v rozporu, řídí se NPI zadáním v tomto dokumentu. Platnost tohoto dokumentu je vymezena procesem aktuálně probíhající revize RVP ZV.

1 OBECNÁ ČÁST A FORMÁT RÁMCOVÉHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU PRO ZÁKLADNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

- A. Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání (RVP ZV) obsahuje pouze takové pasáže, které školu k něčemu zavazují při tvorbě školního vzdělávacího programu (ŠVP). Doporučení budou součástí metodické podpory.
- B. Závazky, které budou pro školy z textu RVP ZV plynout, budou formulovány tak, aby neomezovaly školy s jinými způsoby organizace, která je v souladu s platnými právními předpisy a vede k získání vzdělávacího obsahu formulovaného ve společném základu v RVP ZV.
- C. K zajištění dobré provázanosti výstupů bude prokazatelně probíhat komunikace mezi všemi pracovními skupinami.
- D. Pracovní skupiny v průběhu celého procesu komunikují s tvůrci učebních materiálů tak, aby tyto podpořily naplňování cílů revize RVP ZV.
- E. Formulace zadání v RVP jsou srozumitelné tvůrcům ŠVP, tedy primárně učitelům dané vzdělávací oblasti (viz např. kap. Formulace očekávaných výstupů).
- F. Na základě revidovaného RVP ZV jsou vytvořeny nejméně tři odlišné modelové ŠVP.
- G. V RVP ZV bude stanovena povinnost průběžného hodnocení dosahování očekávaných výstupů formulovaných v ŠVP.

2 VZDĚLÁVACÍ OBSAH

2.1 AKTUALIZACE, REDUKCE A POJETÍ VZDĚLÁVACÍHO OBSAHU

- A. V RVP ZV se stanoví pouze společný obsahový základ určený všem žákům v příslušném stupni vzdělávání (dále společný základ).
- B. Vzdělávací obsah bude aktualizován. A to tak, aby odpovídal soudobému stavu poznání a trendům vývoje světa a společnosti, a při tom přiměřeně zohlednil základní kontinuitu se vzdělávacím obsahem v současném kurikulu. Při výběru vzdělávacího obsahu je akcentován pohled na potřeby budoucnosti.

¹Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+ https://www.msmt.cz/uploads/Brozura_S2030_online_CZ.pdf

² Hlavní směry revize Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání <https://velke-revize-zv.rvp.cz/files/iii-hlavni-smery-revize-rvp-zv-po-vpr-final-230111.pdf>

- C. Vybraný vzdělávací obsah by měl co nejvíce vycházet z potřeb žáků a jejich reálných zkušeností, rozvíjet a obohacovat je, vést ke kladení otázek a hledání odpovědí, přispívat k jejich motivaci k učení.
- D. Jedním ze základních požadavků je redukce vzdělávacího obsahu oblastí a oborů, která umožní jeho trvalé osvojení. Hloubka a trvalost porozumění a schopnost aplikace základních pojmů a principů dostane přednost před šíří (množstvím témat) v RVP ZV i navazujících kurikulárních dokumentech.
- E. Vzdělávací obsah nepokrývá všechna témata oboru, z něhož vychází. Toho se dosahuje zaměřením na vybrané obsahy reprezentující jen nejdůležitější základní oborové koncepty a na metody poznávání a práce typické pro danou vzdělávací oblast. Orientačně proto bude vzdělávací obsah v podobě očekávaných výstupů (OV) dimenzován maximálně na čtyři pětiny času, který zbývá po odečtení disponibilních hodin (viz grafické znázornění v bodě 4D).
- F. Vzdělávací obsah bude respektovat kompetenční pojetí – bude stavět na všech složkách kompetence, tj. na znalostech, dovednostech, postojích i hodnotách. Ve výsledku musí mít žáci možnost osvojit si vzdělávací obsah tak, aby jim reálně umožnil úspěšně a ohleduplně jednat, zvládat úkoly a situace, do kterých se budou dostávat ve studiu, v práci i v osobním životě.
- G. Vzdělávací obsah bude nahlížen směrem od oblastí k oborům, s cílem napomáhat mezioborové integraci.
- H. Očekávané výstupy se v RVP ZV nebudou vyskytovat duplicitně. Pokud se v dosavadním RVP nějaký obsah opakuje na prvním i druhém stupni vzdělávání, je potřeba kriticky zhodnotit klady a zápory takového přístupu a zvážit možnost odlišných řešení. Z formulace případně se opakujících OV v novém RVP ZV musí být zřejmé, že přináší jiný pohled či jinou kvalitu.
- I. Každý zařazený očekávaný výstup musí být zdůvodněn v souladu s body B až F. Popsána budou také propojení mezi klíčovými kompetencemi i jednotlivými očekávanými výstupy, případně mezi očekávanými výstupy z různých vzdělávacích oblastí, resp. oborů. Přičemž bude následně rozhodnuto, v kterém metodickém materiálu budou tato zdůvodnění a popisy propojení uvedeny.
- J. Učivo jako kategorie v RVP ZV nebude. V odůvodněných případech je možné ho uvést jako potřebnou součást očekávaného výstupu. Konkrétní nepovinné příklady vhodné volby učiva budou v modelových ŠVP (MŠVP).

2.2 FORMULACE OČEKÁVANÝCH VÝSTUPŮ

- A. Očekávané výstupy (OV) uvedené v RVP ZV definují společný základ a až na výjimky umožňují dosáhnout různé kvalitativní úrovně jejich zvládnutí.
- B. Očekávané výstupy jsou formulovány pro klíčové kompetence, základní gramotnosti a vzdělávací oblasti a vzdělávací obory.
- C. Očekávané výstupy mohou mít různou typologii. Lze např. formulovat i „zkušenostní“ OV, které pouze stanoví, že žák prošel nějakou zkušeností, zážitkem, ale nelze u nich mluvit o úrovni jejich zvládnutí (např. strávil nejméně 5 hodin dobrovolnickou prací v sociální oblasti apod.).
- D. Při tvorbě očekávaných výstupů jsou popsány postupné kroky jejich dosahování a rozvoje (vývojové kontinuum), které budou základem pro tvorbu modelových ŠVP (školních očekávaných výstupů) a dalších metodických materiálů.
- E. Doporučení pro postupné osvojování OV je rozpracováno v modelových ŠVP. Pokud je dosaženo potřebné úrovně již v nižších ročnících (než v uzlovém bodu daného stupně), musí být patrné, že

dosažená úroveň je minimálně udržena i po zbytek vzdělávání na daném stupni (s daným očekávaným výstupem se i nadále pracuje).

- F. Pro každý očekávaný výstup bude v rámci metodické podpory vytvořena alespoň jedna ilustrace očekávaného výkonu na optimální úrovni (optimum). Později budou dopracovány i úrovně další (nižší, vyšší).
- G. Očekávané výstupy jsou formulovány tak, aby většina žáků mohla dosáhnout alespoň tohoto optima.
- H. Součástí metodické podpory (zejména v MŠVP) budou další příklady způsobů ověření dosažení očekávaných výstupů (kategorie způsobů, příklady konkrétních aktivit).
- I. V RVP není definována minimální úroveň OV pro žáky s LMP. Tato úroveň bude zpracována v rámci metodické podpory.

2.3 KLÍČOVÉ KOMPETENCE A GRAMOTNOSTI, PRŮŘEZOVÁ TÉMATA

- A. Klíčové kompetence jsou v RVP popsány pomocí očekávaných výstupů na konci 5. a 9. ročníku.
- B. Matematická a čtenářská gramotnost jsou navíc popsány pomocí OV na konci 3. ročníku.
- C. V RVP ZV jsou klíčové kompetence (KK) zachovány jako samostatná kapitola, přičemž se vychází z klíčových kompetencí definovaných v současném RVP doplněných o kulturní kompetence, a ze základních gramotností (viz dokument HSR RVP ZV).
- D. Při zpracování KK však může dojít ke změnám. Samotné klíčové kompetence v revidovaném RVP ZV mohou být v odůvodněném případě seskupeny a vymezeny v odlišné struktuře, než je v současném RVP ZV.
- E. Průřezová témata jsou definována pomocí očekávaných výstupů a strategií na základě současných průřezových témat a HSR RVP ZV. Následně jsou vhodné OV průřezových témat distribuovány mezi klíčové kompetence a vzdělávací oblasti, resp. obory.

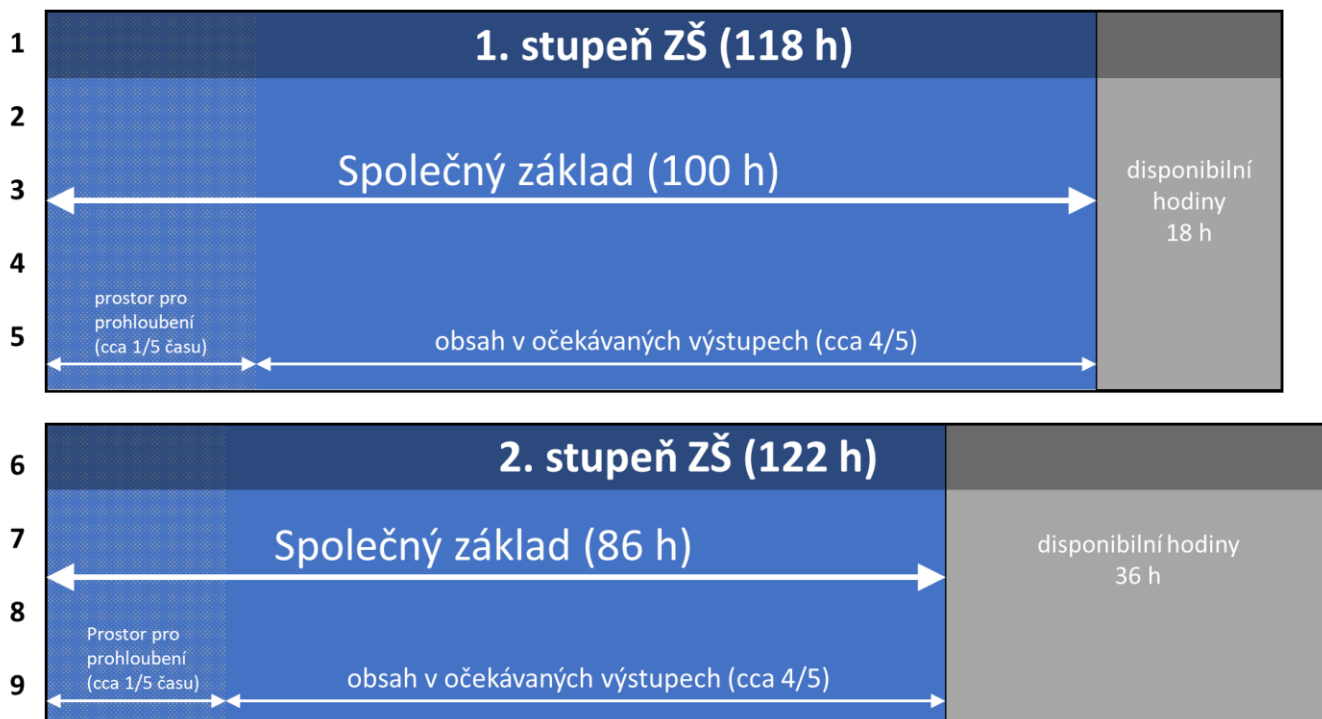
3 UZLOVÉ BODY

- A. Uzlové body jsou stanoveny prostřednictvím OV pro 5. a 9. ročník.
- B. Uzlový bod ve 3. ročníku je definován očekávanými výstupy pro čtenářskou a matematickou gramotnost. NPI vytvoří pro tento uzlový bod standardizovaný diagnostický nástroj pro ověřování úrovně dosahování těchto OV.
 - *Pozn. Skupina expertů doporučuje zavést povinnost škol tento nástroj využít a identifikovat tak včas potřebu podpory jednotlivým žákům v rozvoji čtenářské a matematické gramotnosti.*

4 RÁMCOVÝ UČEBNÍ PLÁN

- A. Rámcový učební plán (RUP) stanovuje pouze celkový počet hodin za 1. a celkový počet hodin za 2. stupeň, přičemž nedochází ke změně celkového počtu hodin.

- B. Disponibilní časová dotace na 1. stupni činí 15 % a na 2. stupni 30 % z celkové maximální hodnoty za jednotlivý stupeň.
- C. Disponibilní časová dotace vytváří prostor pro rozšíření vzdělávacího obsahu nad společný základ, ale i pro jeho upevňování a procvičování. Tedy má umožnit maximální rozvoj potenciálu každého žáka a individualizaci výuky a tím přispět ke snížení nerovnosti v přístupu ke kvalitnímu vzdělávání.
- D. Grafické znázornění časových dotací ve vztahu společného základu a disponibilní časové dotace:

5 MODELOVÉ ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAMY

- A. Při vytváření modelových školních vzdělávacích programů (MŠVP) bude:
- alespoň jeden MŠVP odpovídat dosavadní organizaci výuky většiny škol (předměty odpovídají vzdělávacím oborům),
 - alespoň jeden MŠVP pracovat s integrací předmětů (oborů) a
 - alespoň jeden MŠVP postaven na tématech (nahlížených z různých oborů) .
- B. MŠVP obsahují různé příklady zacházení s disponibilní časovou dotací, která je primárně určena pro individuální rozvoj vzdělávacího potenciálu, nadání a zájmů jednotlivých žáků. Například:
- co do forem – volitelné předměty, volitelné bloky, volitelná tematická výuka, volitelné projekty jednotlivých žáků či skupin žáků, účast na neformálním vzdělávání mimo školu,
 - co do možného obsahu – od nadstavby oborů či oblastí, přes hlubší rozvoj KK, měkkých dovedností, zájmového vzdělávání apod.,
 - co do povinností, volitelnosti ze strany žáka.
- C. Všechny MŠVP obsahují strategie rozvoje KK.
- D. Alespoň jeden MŠVP bude mít rozpracovanou variantu i pro využití málotřídními školami.

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

HSR RVP ZV	Hlavní směry revize Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání
KK	Klíčové kompetence
MŠVP	Modelový školní vzdělávací program
OV	Očekávaný výstup
RUP	Rámcový učební plán
RVP ZV	Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání
S2030+	Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+
ŠVP	Školní vzdělávací program